

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ADINDAN

Q Ə T N A M Ə

İş № 2(103)-7014/2015

19 oktyabr 2015-ci il

Bakı şəhəri

Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin mülki kollegiyası

Hakimlərdən Azad Nizam oğlu İmanovun sədrliyi, Fuad Şəmsəddin oğlu Talışinski və İlham Qoşunəli oğlu Əsədovdan ibarət tərkibdə,

Məhkəmə iclas katibi Sabit Xanlar oğlu Bəhrəmzadənin iştirakı ilə

Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin binasında Bakı şəhəri Nəsimi Rayon Məhkəməsinin 2(006)-3173/2015 sayılı iş üzrə 03 avqust 2015-ci il tarixli qətnaməsindən XXX tərəfindən verilmiş apellyasiya şikayətinə əsasən mülki işə açıq məhkəmə iclasında baxaraq

m ü ə y y ə n e t d i:

İddiaçı KKK cavabdehlər XXX, QQQ və LLL qarşı kredit üzrə əsas borcun və hesablanmış faiz borcunun qaytarılması tələbinə dair iddia ərizəsi ilə məhkəməyə müraciət edərək göstərmişdir ki, cavabdehlər T.Cəbrayilov və E.Cəbrayılova 16.10.2012-ci il tarixdə iddiaçının Bakı filialına müraciət edərək ailə üzvlərindən ibarət birgə borclular qrupu yaratmaq istəklərini bildirmişlər və onlarla təşkilat arasında 24.10.2012-ci il tarixli BK11/5064 nömrəli «Birgə Borcluluq Müqaviləsi» bağlanmışdır. Daha sonra birgə borcluluq müqaviləsinə əsasən birgə borcluların vəkil edilmiş nümayəndəsi XXX ilə 24.10.2012-ci il tarixli BK11/5064-F sayılı Kredit müqaviləsi bağlanmışdır. Həmin müqavilənin 1.1 və 6.1-ci bəndlərinə əsasən «Avtomobil alınması» məqsədilə birgə borclulara 24 ay müddətinə, aylıq 3%, ilik 36% olmaqla 3500 ABŞ dolları məbləğində kredit verilmişdir. Həmin tarixdə kreditin ödənilməsinin təminatı olaraq cavabdehin zaminləri LLL ilə BK11/5-64-F-1 sayılı zəminlik müqaviləsi bağlanmışdır. Kredit müqaviləsinin bağlandığı müddətdən, yəni 24.10.2012-ci il tarixdən bu günə qədər cavabdehlər tərəfindən 3500 ABŞ dolları məbləğində əsas borcun 2409,92 ABŞ dolları və müqavilənin 6.1-ci bəndinə əsasən hesablanmış faiz borcundan 1321,57 ABŞ dolları məbləğində təşkil edən hissəsinin ödənişini həyata keçirmişdir. Bundan əlavə müqavilənin 4.3-cü bəndinə əsasən 166,59

ABŞ dolları məbləğində cərimə ödənilmişdir. Beləliklə, hal-hazırda cavabdehin təşkilata ödənilməmiş 427,94 ABŞ dolları məbləğində əsas borcu və 23,96 ABŞ dolları faiz borcu, cəmi 451,90 ABŞ dolları məbləğində borcu qalmışdır. Göstərilənləri nəzərə alaraq iddiaçı cavabdehlərlə iddiaçı arasında bağlanmış 24.10.2012-ci il tarixli Bk11/5064 nömrəli «Birgə borcluluq BK11/5064-F sayılı və BK11/5064-F-1 sayılı zəminlik müqavilələrinə əsasən cavabdehlər Cəbrayılov Tofiq Elxan oğlu, Cəbrayılova Esmira Rza qızı və LLLndan ödənilməmiş 427,94 ABŞ dolları məbləğində əsas borcun və 23,96 ABŞ dolları faiz borcun, cəmi 451,90 ABŞ dolları məbləğində pulun və ödənilmiş 30 manat dövlət rüsumunun alınaraq iddiaçıya verilməsi barədə qətnamə qəbul edilməsini xahiş etmişdir.

Bakı şəhəri Nəsimi Rayon Məhkəməsinin 2(006)-3173/2015 sayılı iş üzrə 03 avqust 2015-ci il tarixli qətnaməsi ilə iddia qismən təmin edilmiş, XXX, QQQvə LLLndan müştərək qaydada Bank olmayan kredit təşkilatı (BOKT) «İnkişaf üçün Maliyyə» MMC-nin xeyrinə 427,94 ABŞ dolları əsas borc və 23,96 ABŞ dolları faiz borcu, cəmi 451,90 (dörd yüz əlli min dollar doxsan sent) ABŞ dolları məbləğində pul tutulduğu anda Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı tərəfindən müəyyən edilmiş ABŞ dollarının manata məzənnəsi nəzərə alınmaqla manat hesabı ilə və ödənilmiş dövlət rüsumunun əvəzi kimi 20 (iyirmi) manat məbləğində pulun tutulması, XXX, QQQvə LLLndan müştərək qaydada dövlət nəfinə keçirilmiş ekspertiza xərci – 50 (əlli) manat məbləğində pulun tutulması qət edilmişdir.

Birinci instansiya məhkəməsi tərəfindən mübahisə yuxarıda qeyd edilən qaydada həll edilmişdir.

Həmin qətnamədən XXXverdiyi apellyasiya şikayətində qətnamə ilə müəyyən edilmiş 452 manat pulun ödənişsiz silinməsi barədə qərar qəbul edilməsini xahiş etmişdir.

Apellyasiya şikayəti onunla əsaslandırılmışdır ki, tələb etdikləri 452 ABŞ dolları əsas məbləğ və faizlərdən başqa hesablanmış dəbbə puludur. Arada gecikmələr olduğuna görə dəbbə pulu hesablayırlar. Növbəti ödəniş zamanı dəbbə pulunu silirlər və iddia ərizəsində tələb olunan pulu əsas məbləğ və faiz kimi göstərirlər.

Məhkəmə iclasının vaxtı və yeri barədə lazımi qaydada xəbərdar edilmiş tərəflər məhkəmə kollegiyasının iclasına gəlməmiş və gəlməməsinin səbələri barədə məhkəməyə məlumat verməmişdir.

Azərbaycan Respublikası Mülki Prosessual Məcəlləsinin 376.2-ci maddəsinə əsasən işə baxılmanın vaxtı və yeri haqqında lazımi qaydada xəbərdar edilmiş bu maddədə qeyd olunan şəxslərin gəlməməsi işə baxılmasına mane olmur. İş üzrə tərəflər məhkəmə iclasına gəlmədiklərinə görə məhkəmə kollegiyası işə onların iştirakı olmadan baxılmasını mümkün hesab etmişdir.

Məhkəmə kollegiyası, iş materiallarını və apellyasiya şikayətinin dəlillərini araşdıraraq hesab edir ki, apellyasiya şikayəti təmin edilməməli, Bakı şəhəri Nəsimi Rayon Məhkəməsinin 2(006)-3173/2015 sayılı iş üzrə 03 avqust 2015-ci il tarixli qətnaməsi XXX münasibətdə dəyişdirilmədən saxlanılmalıdır.

İş üzrə «Kreditor» qismində KKKilə XXXarasında bağlanmış 24.10.2012-ci il tarixli BK11/5064-F sayılı kredit müqaviləsinə əsasən Kreditor tərəfindən Borcluya «qızıl-zinət əşyası alınması» məqsədilə 24 ay müddətinə, illik 36%-lə 3500 ABŞ dolları məbləğində kredit verilmişdir. Bu müqavilə üzrə müəyyən edilən kredit öhdəliklərinin

icrasının təminatı bu Müqavilənin ayrılmaz tərkib hissəsi olan zəminlik və girov müqaviləsi ilə müəyyən olunur.

İş üzrə birgə borcluluq müqaviləsinə əsasən bu müqaviləni imzalayan şəxslər (Cəbrayilov Tofiq Elxan oğlu, Cəbrayilova Esmira Rza qızı) kreditör qarşısında ailə üzvünün götürdüyü kreditin geri ödənilməsi üçün hər biri tam şəkildə öhdəlik götürmüşdür. Bu müqavilə 24.10.2012-ci il tarixli BK11/5064 sayılı kredit müqaviləsi ilə birgə borclulara verilən 3500 ABŞ dolları məbləğində kreditə təminat olaraq «Kreditör» qarşısında ailə qrupunun götürdüyü borc məbləğinə qrup halında təminat verən birgə borcluların birgə borcluluq və zəminlik öhdəliyini tənzimləyir.

İş üzrə «Kreditör» qismində KKKilə LLL arasında bağlanmış 24.10.2012-ci il tarixli BK11/5064-F-I sayılı zəminlik müqaviləsinə əsasən, zəmin M.Məmmədova KKKilə XXXarasında bağlanmış 24.10.2012-ci il tarixli BK11/5064 sayılı kredit müqaviləsi üzrə öhdəliklərin icra edilməsinə zəmin durmuşdur.

İş üzrə KKKtərəfindən verilmiş 14.04.2015-ci il tarixli arayışa əsasən XXX 23.10.2012-ci il tarixli BK11/5064-F sayılı kredit müqaviləsi üzrə 427,94 ABŞ dolları əsas borcu və 23,96 ABŞ dolları faiz borcu, cəmi 451,90 ABŞ dolları borcu vardır.

İş üzrə təyin edilmiş məhkəmə-mühasibatlıq ekspertizasının 10935 sayılı 07.07.2015-ci il tarixli rəyinə əsasən rəyin tədqiqat hissəsində göstərilənlərə əsasən 24.10.2012-ci il tarixli BK11/5064-F sayılı istehlak kredit müqaviləsinin şərtləri nəzərə alınmaqla XXX «BOKT «İnkişaf üçün maliyyə» MMC» ASC-nə olan əsas borcu 427,94 ABŞ dolları və faiz borcu 41,51 ABŞ dolları təşkil edir.

Cavabdehin hesablanmış borcun düzgün olmaması ilə bağlı gətirdiyi dəlillərinə əsasən məhkəmə tərəfindən mühasibatlıq ekspertizası təyin edilmiş və ekspert tərəfindən verilmiş rəydən görünür ki, cavabdehin kredit müqaviləsi üzrə əsas və faiz borcu düzgün hesablanmışdır.

Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin 385.1-ci maddəsinə əsasən öhdəliyə əsasən bir şəxs (borclu) başqa şəxsin (kreditörün) xeyrinə müəyyən hərəkəti etməlidir, məsələn, pul ödəməli, əmlak verməli, iş görməli, xidmətlər göstərməli və i.a. və ya müəyyən hərəkətdən çəkinməlidir, kreditörün isə borcludan vəzifəsinin icrasını tələb etmək hüququ vardır.

Həmin Məcəllənin 739-cu maddəsinə əsasən borc müqaviləsinə görə, iştirakçılardan biri (borc verən) pula və ya digər əvəz edilən əşyalara mülkiyyət hüququnu digər iştirakçıya (borc alana) keçirməyi öhdəsinə götürür, digər iştirakçı (borc alan) isə aldığı pulu müvafiq olaraq pul və ya eyni keyfiyyətdə və miqdarda olan eyni növlü əşyalar şəklində borc verənə qaytaracağı öhdəsinə götürür. Borc müqaviləsinin predmeti hər hansı pul məbləği olduqda o kredit müqaviləsi adlandırılır.

Həmin Məcəllənin 449.1-ci maddəsinə əsasən özgənin pul vəsaitini qanunsuz saxlamaqla, onu qaytarmaqdan boyun qaçırmaqla, onun ödənilməsinə digər şəkildə gecikdirməklə və ya başqa şəxsin hesabına pul vəsaitini əsassız əldə etməklə və ya toplamaqla ondan faydalanmağa görə həmin vəsaitin məbləğindən faizlər ödənilməlidir. Faizlərin miqdarı pul öhdəliyinin və ya onun müvafiq hissəsinin icra edildiyi gün üçün bank faizinin uçot dairəsi ilə müəyyənləşdirilir. Borc məhkəmə qaydasında tutulduqda məhkəmə kreditörün tələbini qərarın çıxarıldığı gün üçün bank faizinin uçot dərəcəsinin əsas götürməklə ödəyə bilər.

Həmin Məcəllənin 421.2-ci maddəsinə əsasən tərəflərdən birinin tələbi ilə müqavilə yalnız digər tərəf müqaviləni əhəmiyyətli dərəcədə pozduqda və ya bu Məcəllədə və ya müqavilədə nəzərdə tutulan digər hallarda dəyişdirilə və ya ləğv edilə

bilər. Tərəflərdən birinin müqaviləni pozması o zaman əhəmiyyətli pozuntu sayılır ki, bunun digər tərəfə vurduğu zərər nəticəsində o, müqavilə bağlanarkən ümid etməyə haqqı çatanlardan xeyli dərəcədə məhrum olur.

Həmin Məcəllənin 442-ci maddəsinə əsasən öhdəliyin icra edilməməsi dedikdə onun pozulması və ya lazımınca icra edilməməsi (vaxtında icra edilməməsi, mallarda, işlərdə və xidmətlərdə qüsurlarla və ya öhdəliyin məzmunu ilə müəyyənləşdirilmiş digər şərtləri pozmaqla icra edilməsi) başa düşülür.

Həmin Məcəllənin 445.2.1-ci maddəsinə əsasən öhdəliyin onun icrası üçün müəyyənləşdirilmiş müddətdə icra edilməməsi borclunun icranın gecikdirilməsi sayılır.

Həmin Məcəllənin 470.1-ci maddəsinə əsasən zəminlik müqaviləsi üzrə zəmin başqa şəxsin kreditoru qarşısında həmin şəxsin öz öhdəliyini tamamilə və ya hissə-hissə icra etməsi üçün məsuliyyəti öz üzərinə götürür. Zəminlik müqaviləsi gələcəkdə yaranacaq öhdəliyin təmin edilməsi üçün də bağlana bilər.(maddə 470.2).

Həmin Məcəllənin 471-ci maddəsinə əsasən zəminlik müqaviləsi yazılı formada bağlanmalıdır. Yazılı formaya riayət edilməməsi zəminlik müqaviləsinin etibarsızlığına səbəb olur.

Həmin Məcəllənin 472.1-ci maddəsinə əsasən borclu zəminliklə təmin edilmiş öhdəliyi icra etmədikdə və ya lazımınca icra etmədikdə, əgər bu Məcəllədə və ya zəminlik müqaviləsində zəminin subsidiar məsuliyyəti nəzərdə tutulmayıbsa, zəmin və borclu kreditör qarşısında birgə məsuliyyət daşıyırlar. Əgər zəminlik müqaviləsində ayrı qayda nəzərdə tutulmayıbsa, faizlərin, borc tutulması üzrə məhkəmə xərclərinin və borclunun öhdəliyi icra etməməsi və ya lazımınca icra etməməsi nəticəsində kreditora dəyən digər zərərin əvəzinin ödənilməsi də daxil olmaqla, zəmin kreditör qarşısında borclu ilə eyni həcmdə məsuliyyət daşıyır.(maddə 472.2). Birgə zəmin olmuş şəxslər, əgər zəminlik müqaviləsində ayrı qayda nəzərdə tutulmayıbsa, kreditör qarşısında birgə məsuliyyət daşıyırlar(maddə 472.3).

Araşdırma zamanı müəyyən edilmişdir ki, iddiaçı ilə cavabdeh XXXarasında 24 ay müddətinə, illik 36% ödəmək şərti ilə avtomobil alınması üçün 3500 ABŞ dolları məbləğində pulun verilməsinə dair 24.10.2012-ci il tarixdə kredit müqaviləsi bağlanmış və həmin kredit müqaviləsi üzrə öhdəliyin icrasının təmin edilmə üsulu kimi digər cavabdehlərlə birgə borcluluq və zəminlik müqavilələri bağlanmışdır. Həmçinin müəyyən edilmişdir ki, cavabdehlər müqavilə ilə müəyyən edilmiş müddətdə qaytarmalı olan pul məbləğini tam qaytarmayaraq, öz üzərinə düşən öhdəliyi yerinə yetirməmiş və bununla da iddiaçıya ödənilməmiş 427,94 ABŞ dolları əsas borcu və 23,96 ABŞ dolları faiz borcu yaranmışdır.

Ekspert rəyində və iddiaçının təqdim etdiyi maliyyə arayışında əsas və faiz borcun məbləğləri arasında faktiki olaraq fərq olmadığından, bununla da cavabdehin kredit müqaviləsi üzrə götürdüyü öhdəliyin pozulması təsdiq olunduğundan, cavabdeh T.Cəbrayılovun borcun düzgün hesablanmaması ilə bağlı gətirdiyi dəlillər əsassız hesab edilməlidir.

Mülki Prosessual Məcəllənin 14.2-ci maddəsinə görə məhkəmə yalnız tərəflərin təqdim etdikləri sübutları araşdırmalı və onlardan istifadə etməlidir.

Həmin Məcəllənin 77.1-ci maddəsinə görə isə hər bir tərəf öz tələblərinin və etirazlarının əsası kimi istinad etdiyi halları sübut etməlidir.

Həmin Məcəllənin 119.1-ci maddəsinə əsasən məhkəmə xərcləri ödənilmiş tələblərin məbləğinə münasib olaraq işdə iştirak edən şəxslərə aid edilir.

Beləliklə, qeyd edilənlərə əsasən məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, birinci instansiya məhkəməsi iddianı qismən təmin etməklə mübahisənin faktiki halları, tərəflərin münasibətləri və tətbiq edilməli olan hüquqla bağlı düzgün nəticəyə gəlmişdir ki, apellyasiya şikayəti formal mülahizələr olmaqla yuxarıda qeyd edilənlərə əsasən əsaslı sayıla və təmin edilə bilməz.

Azərbaycan Respublikası Mülki Prosesual Məcəlləsinin 384-cü maddəsinə əsasən apellyasiya instansiyası məhkəməsi qətnaməni dəyişmədən, apellyasiya şikayətini isə təmin etmədən saxlaya bilər. Qətnaməni tamamilə və ya qismən ləğv edə bilər və birinci instansiya məhkəməsində müəyyən edilmiş hallar və ya əlavə təqdim olunmuş sübutlar əsasında yeni qətnamə qəbul edə bilər.

Həmin Məcəllənin 385.2-ci maddəsinə əsasən birinci instansiya məhkəməsinin faktlar nöqtəyi-nəzərindən qanuni və əsaslı olan və mahiyyəti üzrə düzgün olan qətnaməsi yalnız formal mülahizələrə görə ləğv edilə bilməz.

Bu halda məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, apellyasiya şikayəti təmin edilməməli, Bakı şəhəri Nəsimi Rayon Məhkəməsinin 2(006)-3173/2015 sayılı iş üzrə 03 avqust 2015-ci il tarixli qətnaməsi XXX münasibətdə dəyişdirilmədən saxlanılmalıdır.

Şərh edilənlərə əsasən və Azərbaycan Respublikası Mülki Prosesual Məcəlləsinin 382, 384, 385.2, 392, 393, 405-ci maddələrini rəhbər tutaraq məhkəmə kollegiyası

qət etdi:

XXX apellyasiya şikayəti təmin edilməsin.

Bakı şəhəri Nəsimi Rayon Məhkəməsinin 2(006)-3173/2015 sayılı iş üzrə 03 avqust 2015-ci il tarixli qətnaməsi XXX münasibətdə dəyişdirilmədən saxlanılsın.

Qətnamədən rəsmi qaydada verildiyi gündən 2 ay müddətində Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin mülki kollegiyasına Bakı Apellyasiya Məhkəməsi vasitəsilə kassasiya şikayəti verilə bilər.

Sədrlik edən /imza/ Azad İmanov

Hakimlər /imza/ Fuad Talışinski

/imza/ İlham Əsədov

Əsli ilə düzdür.

Hakim:

Azad İmanov